

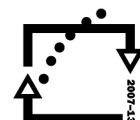
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Autor: Mgr. Celtová Dagmar

20. 7. 2011

RODINA - 6. ročník ZŠ

Člověk a jeho svět > Občanská výchova > 2. stupeň > Rodinný život > rodina, rodokmen, příbuzenské vztahy, druhy soužití, manželství, svatební zvyky a výročí, plánované rodičovství, vývojová období člověka, puberta, majetek, hierarchie životních hodnot, rodinný rozpočet, správný denní režim, náhradní výchovná péče

Materiály lze použít jako pracovní listy ve vyučovací hodině, sloužící k procvičování probrané látky z tématického okruhu Rodinný život. Součástí pracovních listů jsou různé křížovky, doplňovačky či šifry. Nutí žáka nad tématem samostatně přemýšlet. Materiály lze také použít jako testy znalostí z jednotlivých témat či domácí úkol.

1. Sestav správně větu z nabízených slov.

Rodina - základní – je – a – přirozenou - společnosti – jednotkou.

.....

2. Dokážeš tuto větu vysvětlit?

3. Odpověz na otázky.

Co dává rodina tobě?

Co dávaš rodině ty?

.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....

4. Pojmenuj jednotlivé funkce rodiny.

⇒ Využij nápovědu z pravého sloupce.

C□T□VÁ

M□T□RI□L□Í

V□CH□□N□

OCH□A□□Á

B□O□OG□C□Á

láska

jídlo

chování

bezpečí

potomci

5. Vybarvi stejnou barvou členy jednotlivých rodin.

Novák Petr 34 let	Doležal Tomáš 19 let	Novák Petr 8 let
Foltová Helena 24 let	Šťastný Pavel 5let	Bednářová Iva 46 let
Šťastná Lenka 31 let	Bednářová Hana 74 l	Doležal Marek 52 let
Bednář Ivan 74 let	Nováková Jana 29 let	Novák Petr 65 let
Doležalová Iva 49 let	Bednář Ivan 11 let	Doležal Jakub 10 let
Bednář Jan 47 let	Šťastná Lucie 7 let	Nováková Jana 91 let
Nováková Eva 5 let	Doležalová Ema 17	Folta Jaroslav 27 let

Vytvoř jednoduché schéma rodinných vztahů.

Novákovi: otec, matka,

Doležalovi:.....

Bednářovi:.....

Šťastní:.....

Foltovi:.....

6. Dokážeš na základě předchozího úkolu rozlišit různé typy rodin.

Spoj správně, co k sobě patří.

manžel + manželka

1 rodič + děti

rodiče + děti + další

příbuzní

oba rodiče
+ děti

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

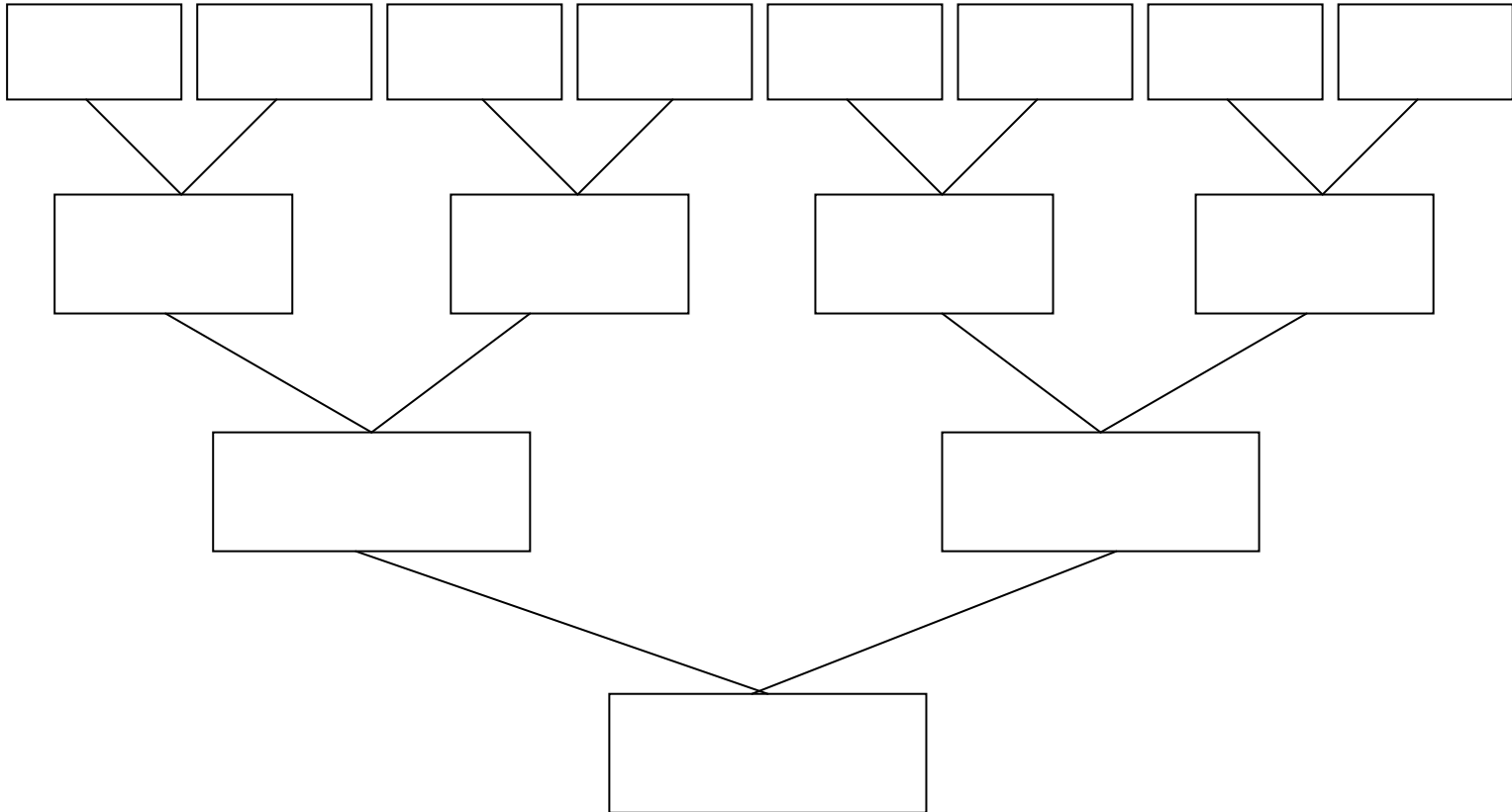

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

2. Do schématu zakresli svůj rodokmen.

3. Doplň příbuzenský vztah.

Sestra mé matky je moje

Bratr mé matky je můj

Matka mé matky je moje

Dcera sestry mé matky je moje

Syn bratra mé matky je můj

Otec mé matky je můj

Manžel mé sestry bude můj

Sestra mého otce je moje

Manžel sestry mého otce je můj

***Dokážeš určit příbuzenské vztahy v této krátké
rodinné historii?***

Martinův tchán měl syna Vojtěcha a dvě dcery, Markétu a Janu. Švagrová Jana má tři syny, Petra, Pavla a Josefa. Švagr Vojtěch nemá děti. Markéta má jednu dceru Šárku. Matka Markéty se jmenuje Poláková a je babičkou. Má čtyři vnoučata.

Vnoučata se jmenují

Martin je manželem

Martin je otcem

Martin je Janin

Martin je

Petra, Pavla a Josefa.

Markéta je

Petra, Pavla a Josefa.

Šárka je Martinova

Šárka je Janina

Šárka je

paní Polákové.

Šárka je

pana Poláka.

Martin je

pana a paní Polákových.

V minulosti se v mnoha rodinách dědilo řemeslo z generace na generaci.

Dnes je tomu často jinak. Přesto existují rodiny, kde se stejné práci věnuje děd, otec i syn. Jde o rodinnou tradici.

1. Nejdříve se zamysli a pak napiš, jaké profesí (práci) by ses chtěl/a v dospělosti věnovat?

2. Dokážeš vysvětlit co je to tradice?

3. Vytvoř rodokmen profesí tvé rodiny.

Profese prababičky _____	Profese prababičky _____	Profese prababičky _____	Profese prababičky _____
Profese pradědy _____	Profese pradědy _____	Profese pradědy _____	Profese pradědy _____
Profese babičky _____	Profese dědy _____	Profese babičky _____	Profese dědy _____
Profese matky _____		Profese otce _____	

Tvoje budoucí představa

4. Odpověz na otázky.

Vykonává někdo z dalších příbuzných stejné profese jako rodiče, prarodiče či praprarodiče?

teta _____ strýc _____

sestřenice _____ bratranec _____

Vyskytují se v tvé rodině některé profese jako tradice? _____

Chceš vykonávat stejné povolání jako někdo z tvých předků?

ANO – NE

Vysvětli proč? _____

Vyskytuje se v tvé rodině povolání, které by jsi nechtěl/a vykonávat?

ANO - NE

Jestliže ano, které a proč? _____

Myslíš si, že ti tvé současné studijní výsledky umožní vystudovat obor, který tě připraví na budoucí povolání, které chceš vykonávat?

ANO – NE

Dalo by se v tvé přípravě něco zlepšit? _____

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Manželství je v ČR uzavřeno na základě dobrovolného rozhodnutí muže a ženy. V mnohých kulturách a zemích je tomu však jinak. Dodnes v některých kulturách vybírá pro své potomky partnery rodina, berou se blízcí příbuzní a děti. Mnoho kultur připouští více společných partnerů.

1. Vyhledej ve Slovníku cizích slov tyto pojmy a napiš co znamenají.

Monogamie -

Polygamie -

Bigamie -

2. Vyhledej na internetu alespoň dvě země ve kterých je povolen/a:

Polygamie	Sňatek od 20ti let	Monogamie	Sňatek od 12ti let

3. Dokážeš správně spojit následující pojmy?

Homosexuální soužití

Bisexuální soužití

Heterosexuální soužití

soužití osob opačného pohlaví

soužití s osobami obou pohlaví

soužití osob stejného pohlaví

V mnoha zemích je již povoleno vzájemné soužití osob stejného pohlaví. Homosexuálně orientovaní lidé mohou uzavírat tzv. **registrované partnerství**.

4. Vyhledej, který evropský stát povolil jako první registrované partnerství.

.....

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

5. Zákon č. 115/2006 Sb. povoluje v ČR uzavření registrovaného partnerství. Vypočítej datum přijetí tohoto zákona.

Den 390 : 26
Měsíc (200 : 5 + 10) – 47
Rok (1000 x 2) + 6

Účinnosti tento zákon nabyl o 107 dnů později. Napiš datum.

Registrované partnerství má rysy obdobné manželství.

Partneři mají identická práva jako manželé.

Většina států však nepovoluje těmto párům **adopci**.

6. Dokážeš vysvětlit rozdíl mezi adoptí a pěstounskou péčí?

⇒ malá nápověda

trvalé přijetí ??? omezené přijetí

7. Za pomoci internetu najdi alespoň pět rozdílů v těchto formách náhradní rodinné péče.

ADOPCE	PĚSTOUNSKÁ PÉČE

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

**Muži a ženy, jakmile dosáhnou plnoletosti,
mají právo uzavřít sňatek a založit rodinu.**

Všeobecná deklarace lidských práv čl. 16

Manželství je jednou z nejčastějších forem soužití a rodiny. Je třeba k němu přistupovat zodpovědně a před jeho uzavřením promyslet mnoho věcí, které jsou pro život ve dvou nezbytné.

1. Odpověz na otázky.

Jaký/á by měl/a být muž/žena se kterou bys chtěl/a jednou žít?

.....
.....

Které vlastnosti považuješ za nejdůležitější?

.....
.....

Jaký věk je nejvhodnější k uzavření manželství?

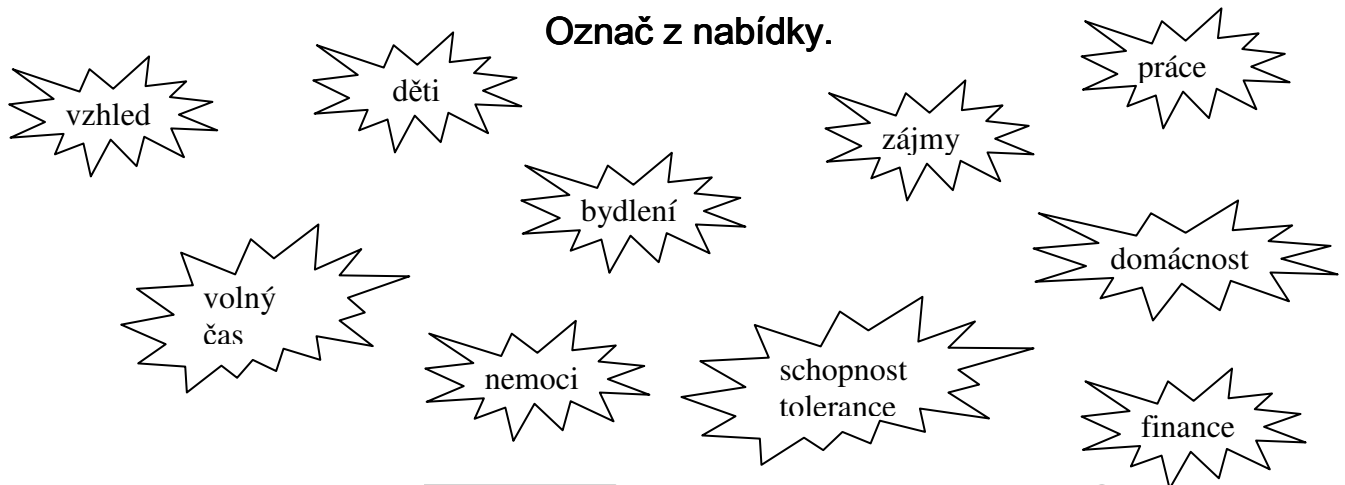
.....

Proč se lidé žení a vdávají (důvody)?

.....
.....

Které záležitosti by měli snoubenci promyslet před uzavřením manželství?

Označ z nabídky.

2. Víš, který zákon stanovuje podmínky uzavření sňatku v ČR?

⇒ *Nápovědu nalezneš v tajence.*

□ ○ ○	<i>pokolení</i>
○ □ ○	<i>365 dnů</i>
□ ○ ○	<i>pár</i>
○ ○ ○ □ ○ ○	<i>otec a matka</i>
○ ○ □ ○ ○	<i>muž před svatbou</i>
○ ○ □ ○ ○ ○	<i>předmanželský obřad</i>

Doplň: Zákon o

3. Manželství v ČR lze uzavřít pouze dle zákonem stanovených podmínek. Víš, které to jsou? Podtrhni.

? plnoletost?	? stejné pohlaví ?
? duševní zdraví ?	? opačné pohlaví ?
? svatební obřad ?	? přítomnost rodičů ?
? dobrovolný souhlas ?	? tělesné zdraví ?
? přítomnost dvou svědků ?	? blízká příbuznost ?

4. Dokážeš na základě předcházejícího úkolu vybrat osoby, kterým náš právní řád uzavřít sňatek neumožňuje? Označ je.

blízcí příbuzní
ženatí muži
tělesně postižení
svobodný muž a žena
rozvedený muž

plnoletí
duševně nemocní
muž + muž
vdaná žena
děti

Vstup do manželství bývá jedním z nejdůležitějších a nejšťastnějších momentů v životě člověka. K svatbě se váže řada pověr a zvyků.

Znáš některé a víš co symbolizují?

1. Dokážeš vysvětlit význam některých svatebních zvyků?

⇒ Jestliže si nevíš rady, použij nápovědy.

Přenášení novomanželky přes práh.

?.....?

Rozbíjení talířů.

?.....?

Házení rýže, obilí či květů na novomanžele.

?.....?

Nasazování chomoutu ženichovi.

?.....?

Únos nevěsty.

?.....?

Nápověda: odloučení od rodičů a přechod k novému životu – společné překonávání překážek – plodné manželství – konec svobody – vyhánění zlých duchů

2. Vzpomeneš si alespoň na dva další svatební zvyky?

.....

.....

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

3. Zjistí u svých rodičů datum jejich svatby a které svatební

DÚ

zvyky dodržovali.

.....

Pro vstup do manželství je také důležité zvolit to správné datum.

Dodnes však bývá v jednom měsíci svateb méně.

Odmítání svateb v tomto měsíci mělo v minulosti své opodstatnění.

Děti zplozené v tomto období se rodily v zimních měsících, což často bývalo příčinou jejich úmrtí.

4. Víš, ve které měsíci v roce je svateb méně?

⇒ *nápověda*

lidová pranostika

Svatá Žofie políčka často zalije.

Je to měsíc

Svatba však bývá pouze začátkem skutečného společného soužití.

Velký význam mají pro vzájemný vztah běžné dny, které následují.

K důležitým zvykům patří i oslavy výročí svatby.

5. Pojmenuj následující svatební výročí.

Období	Název výročí	⇒ Nápověda
5 let		kácí se v lese
	K □ IŠ □ Á □ O □ É	5 x
25 let	S svatba	ušlechtilý bílý kov
? let	Z □ □ □ Á svatba	historické platidlo
60 let		nejtvrdší nerost
70 let	P svatba	bílé zlato

? Víš, které výročí budou slavit tví rodiče?

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

V životě často potřebuješ znát údaje o své rodině.

Znáš je?

Vyplň rodinný dotazník.

⇒ Údaje které neznáš. doplň doma s rodiči.

Jméno: _____ Příjmení: _____

Datum narození: _____ Místo narození: _____

Bydliště: _____

Věk: _____

MATKA

Jméno: _____ Příjmení: _____

Příjmení za svobodna: _____

Datum narození: _____ Místo narození: _____

Věk: _____

OTEC

Jméno: _____ Příjmení: _____

Datum narození: _____ Místo narození: _____

Věk: _____

JEJICH MANŽELSTVÍ

Datum svatby: _____

Místo svatby: _____

Výročí svatby: _____

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Babička (ze strany matky)

Jméno: _____ Příjmení: _____

Příjmení za svobodna: _____

Datum narození: _____ Místo narození: _____

Děd (ze strany matky)

Jméno: _____ Příjmení: _____

Datum narození: _____ Místo narození: _____

JEJICH MANŽELSTVÍ

Datum svatby: _____

Místo svatby: _____

Výročí svatby: _____

Babička (ze strany otce)

Jméno: _____ Příjmení: _____

Příjmení za svobodna: _____

Datum narození: _____ Místo narození: _____

Děd (ze strany otce)

Jméno: _____ Příjmení: _____

Datum narození: _____ Místo narození: _____

JEJICH MANŽELSTVÍ

Datum svatby: _____

Místo svatby: _____

Výročí svatby: _____

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Dokážeš odpovědět i na další otázky?

Ve kterém roce dosáhneš plnoletosti? _____

Ve kterém roce dosáhla plnoletosti tvá matka? _____

Ve kterém roce dosáhl plnoletosti tvůj otec? _____

Kdy a kde se rodiče seznámili? _____

Ve kterém roce budou rodiče slavit zlatou svatbu? _____

Kde studoval (učil se) tvůj otec? _____

Kde studovala (učila se) tvá matka? _____

Kam se rodiče stěhovali? _____

Kdy stavěli dům nebo si pořizovali byt? _____

Kdy a kde se seznámili prarodiče? _____

Kde prarodiče studovali (učili se)?

babička _____

děd _____

Kdy a kde se seznámili prarodiče? _____

Kde prarodiče studovali (učili se)?

babička _____

děd _____

Znal jsi všechny odpovědi?

Jestliže ano, znáš o své rodině opravdu mnoho.

Jestliže ne, zeptej se a údaje doplň.

Zajímalo by tě něco dalšího? Rodiče ti určitě rádi odpoví.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Doplň věty tak, aby text dával smysl.

Zákon, který určuje podmínky uzavření manželství se nazývá Zákon o _____ .
Sňatek v ČR mohou uzavřít lidé starší _____ let.
Soud výjimečně povoluje sňatek v _____ letech.
Manželství uzavírané před orgánem státu označujeme jako sňatek _____ .
Církevní sňatek uzavírají lidé před orgánem _____ .
Manželství je dobrovolný svazek, který snoubenci potvrzují vyslovením _____ .
Sňatek potvrzují svým podpisem novomanželé, ale také dva _____ .
Sňatek nemohou uzavřít již _____ ženy nebo _____ muži,
osoby _____ nemocné, blízcí _____
nebo osoby _____ pohlaví.
Při podání žádosti o manželství snoubenci potřebují některé doklady. Jsou to _____
listy ženicha a _____ , osvědčení o _____ občanství
a _____ průkazy. V případě předchozího manželství doklad o
jeho _____ . U církevní svatby je to navíc _____ list.
Při obřadu snoubenci prohlašují, že vstupují dobrovolně do manželství, že znají svůj
zdravotní _____ a že neznají _____ okolnosti, které by jim bránily uzavřít
platné manželství. Uvádějí jaké bude jejich _____ příjmení.
Pokud si ponechají každý své, musí oznámit, které _____ ponesou jejich děti.
V ČR je povolen pouze monogamní druh soužití, což znamená společné soužití _____
osob. V jiných zemích světa je však možný _____ druh
soužití, ve kterém společně žije _____ a více osob.
Homosexuálně orientovaní lidé mohou v ČR od roku _____ uzavírat
_____ partnerství.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

„Ve svých dětech žijeme dál“

Eurípides

Hlavním účelem manželství je dle zákona založení rodiny a výchova dětí. Rodičovství představuje úlohy a proces výchovy dítěte, který vede k vytvoření vyspělé a nezávislé osobnosti. Je velmi důležité, aby se děti rodily do vhodného a zabezpečeného prostředí.

1. Napiš které záležitosti by měli dospělí před zplozením svého potomka promyslet.

2. Jak a kdy ti rodiče vysvětlí, jak přicházejí děti na svět?

.....

.....

3. Hovoří s tebou rodiče otevřeně o dospívání a otázkách sexuálního života? ANO – NE

Plánovanému rodičovství dnes běžně napomáhají prostředky, které zabraňují otěhotnění ženy a současně chrání před pohlavními chorobami.

3. Víš, jak se tyto prostředky nazývají? Odpověď najdeš v křížovce.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
			I			N					
	O									Á	M
		T		Z					Á		
								P			

1. dopravní prostředek 2. hudební značka 3. otec 5. domácí zvíře
 6. zelené místo v poušti 7. malé knedlíčky 8. konce závodů 9. řecký bajkař 10. létavec 11. roztrhané kusy látek 12. mužské jméno

Tajenka:

Nejčastěji používaný mužský a. prostředek je

Ženy nejběžněji užívají

tablety.

4. Znáš nějaké další prostředky zabraňující otěhotnění? Jaké?

.....

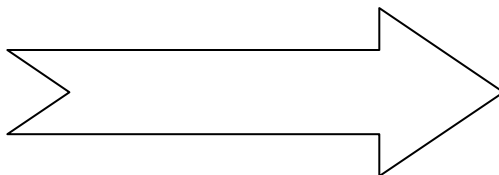
5. Co je důležité promyslet, před prvním sexuálním stykem s partnerem či partnerkou?

.....

I ty jsi byl/a ještě nedávno malým dítětem, zanedlouho budeš dospělý/á a během času zestárneš a zemřeš. Každý člověk během svého života prochází jednotlivými vývojovými etapami, které nelze přeskočit.

1. Víš, v jakém vývojovém období se nacházíš ty?

Od početí dítěte k jeho narození vede dlouhá cesta. Toto vývojové období v těle matky trvá přibližně 38 týdnů a je rozděleno do tří tříměsíčních období (trimestrů).

2. Najdi v jednoduše zašifrovaném textu název tohoto období.

⇒ nápověda *ABECEDA*

PARBECNDAETFÁGLHNCÍ OABBDCODBEÍ

Povedlo se? Jestliže ano napiš **odpověď**.

3. Doplně názvy dalších vývojových období člověka.

K__J__N__C

PŘ__D__KO__NÍ V_K

D__SPĚ__OS__

ST__ŘÍ

B__T__LE

AD__LE__CEN__E(dospívání)

NO__OR__ZE__EC

ML__DŠÍ ŠK__L__Í V__K

P__BE__TA

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

4. Dokážeš jednotlivé vývojové etapy života správně seřadit?

⇒ Vepiš názvy z předcházejících úkolů.

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

5. Použij nápovědy a přiřaď ke každé životní etapě čas jejího trvání.

první měsíc po narození * 4. a 5. rok * 9 měsíců před narozením * 2. až 12. měsíc po narození

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

6. až 11. rok * 60 let až smrt * 12. až 15. rok * 2. a 3. rok * 16. až 19. rok * 20. až 60. rok

5. Doplň vývojové období.

- Dítě nastupuje do ZŠ
- Dítě leze po čtyřech.
- Dítě pohlavně dozrává.
- Dítě si hraje s vrstevníky.
- Dítě vysloví první slabiky.
- Dítě je zcela závislé na matce.

***Napiš vývojové období ve kterém se nachází jednotliví příbuzní
tvé rodiny.***

⇒ Do prázdných políček napiš další příbuzné.

Rodinný vztah	Vývojové období
otec	
mladší bratr	
starší sestra	
matka	
babička	
strýc	
sestřenice	
starší bratr	
teta	
bratranec	
mladší sestra	
děda	

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Puberta je jedním z období nejbouřlivějších změn v životě člověka. Začínají se výrazně projevovat nejen fyzické rozdíly mezi mužem a ženou, ale také změny v prožívání a vztazích k ostatním lidem.

1. Ve kterém věkovém období člověk prochází pubertou?

2. Spoj správně pojmy.

Fyzické změny	týkají se lidského vědomí, citění, vůle, prožívání
Sociální změny	týkají se vztahu k ostatním lidem a společnosti
Psychické změny	týkají se tělesných změn lidského organismu

3. Ty sám/sama právě stojíš na prahu puberty. Napiš jaké změny na sobě pozoruješ.

.....

.....

.....

.....

4. Dokážeš rozhodnout, které pohlaví dospívá později?

⇒ Správnou odpověď zakroužkuj.

CHLAPCI x DÍVKY

5. Zamysli se nad tím, proč tomu tak je a uveď alespoň dva důvody.

.....

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

3. Rozliš a napiš, které tělesné změny se v období puberty týkají chlapců, které dívek.

Společné změny označ modře.

ochlupení v podbřišku – mastnější pleť – akné – mutace – celkový růst – růst vousů – růst boků – zvětšení pohlavních orgánů – poluce – růst ramen – menstruace – růst ňader – ochlupení v podpaží

CHLAPCI

DÍVKY

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Vysvětli co je poluce?

.....

Spouštěči změn v pubertě jsou pohlavní hormony, které tělo v tomto období začíná produkovat.

4. Rozšifruj názvy těchto hormonů.

TUEFSTTUOPSTTUEFRSOPNO

EFSTTURSOPGHEFNO

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

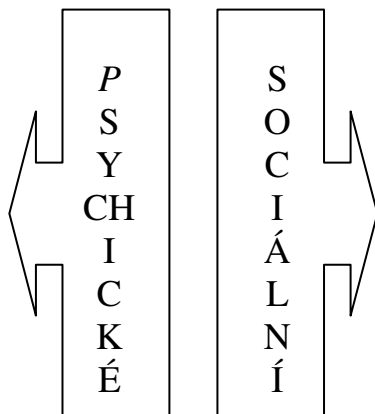
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Všechny změny v období puberty jsou velmi individuální.
Vedle tělesných změn dochází k psychickým a sociálním změnám.

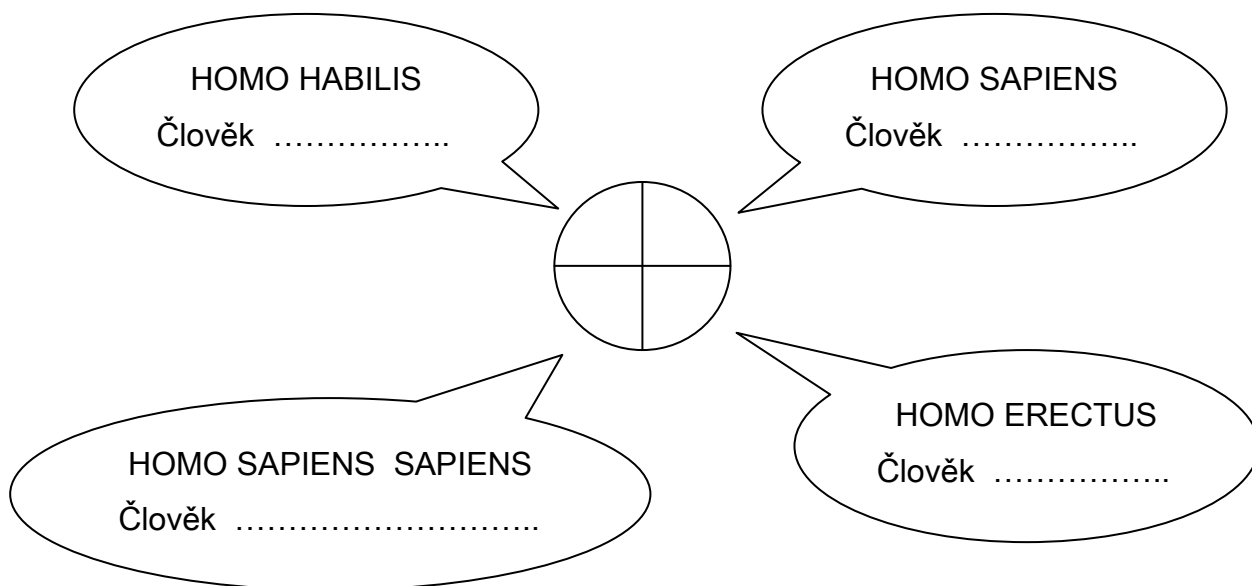
5. Napiš několik příkladů těchto změn.

Vývoj člověka probíhal celá tisíciletí, než získal dnešní podobu.

Zopakuj své znalosti z dějepisu.

6. Doplň názvy a urči číslicí správné pořadí.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

„ Děti mají právo na sociální péči a odpovídající životní úroveň “

Všeobecná deklarace práv dětí čl. 26

Každý člověk potřebuje ke svému životu uspokojit řadu potřeb.

1. Napiš, co by jsi chtěl/a?

2. Napiš, co skutečně potřebuješ?

3. Vypiš z předcházejícího úkolu to, co zabezpečuje tvé přežití.

4. Rozhodni, které tvrzení je správné. Vybarvi stejnou barvou.

Základní potřeba je

stav nedostatku, který musíme
uspokojit.

stav nedostatku, který chceme
uspokojit.

5. Doplň větu za pomoci nabídky slov.

nutné – života – potřeby

Základní _____ jsou _____ k zachování
_____ člověka.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

6. Z nabídky vyber a podtrhni základní potřeby člověka.

potrava – prožívání – dýchání – společnost – sex – láska – spánek –
poznání – vylučování – majetek – vědění – úspěch – přátelství – zdraví –
práce – zábava – uznání – vzdělání – sebeuplatnění – cit – obdiv – bezpečí

Člověk ke svému plnohodnotnému životu potřebuje mnohem více, než
pouze zajistit své přežití.

7. Dokážeš rozlišit a napsat, které ze zbylých potřeb z předcházejícího úkolu, patří mezi potřeby psychické nebo sociální?

Psychické potřeby	Sociální potřeby
•	•
•	•
•	•
•	•
•	•
•	•

8. Jak rozumíš úsloví „ S jídlem roste chuť ? “

9. Znáš jiná podobná úsloví?

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Hodnota je něco pro člověka důležitého a nutného.
Každý člověk však považuje za důležité něco jiného.

1. Sestav svůj žebříček životních hodnot od nejdůležitějších po nejméně důležité.

⇒ Použij nabídku hodnot.

zdraví – úspěch – sláva – moc – láska – bohatství –
přátelství – důvěra – vzdělání – bezpečí

pořadí	hodnota
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	
8.	
9.	
10.	

2. Porovnej odpovědi se svým spolužákem/žačkou.

3. Co ovlivňovalo tvé rozhodnutí? Diskutujte spolu.

4. Dokážete sestavit alespoň podobný žebříček hodnot?

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

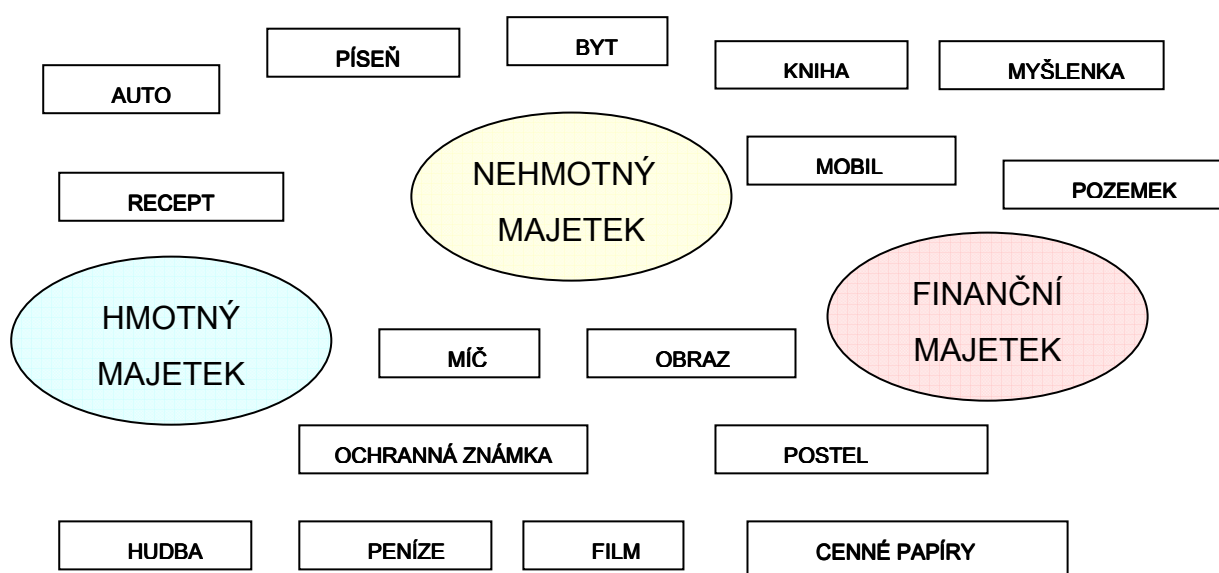
Pro uspokojování materiálních potřeb členů rodiny slouží především peníze a majetek. Majetek je to, co člověk, firma nebo instituce vlastní. Vlastnictví umožňuje majiteli s vlastnictvím volně nakládat, současně však také zavazuje. Při užívání či nakládání se svým majetkem nesmíme omezovat práva druhých.

1. Spoj správně pojmy.

HMOTNÝ MAJETEK	duševní povahy (nelze na něj sáhnout)
FINANČNÍ MAJETEK	fyzické povahy (lze na něj sáhnout)
NEHMOTNÝ MAJETEK	peníze

2. Rozliš druhy majetku podle povahy a vybarvi:

hmotný majetek – zeleně * nehmotný majetek – žlutě * finanční - červeně

3. Vysvětli rozdíl mezi pojmy.

legálně získaný majetek = _____

nelegálně získaný majetek = _____

3. Napiš příklady legálně a nelegálně získaného majetku.

legální způsob	nelegální způsob

Peníze jsou zvláštním druhem majetku, umožňující především nákup a prodej zboží nebo služeb tzv. směnu.

4. Víš, čím se platilo dříve, před zavedením peněz?

5. Co za peníze koupil nelze?

6. Lze udělat jiným lidem radost i bez peněz? Jak?

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

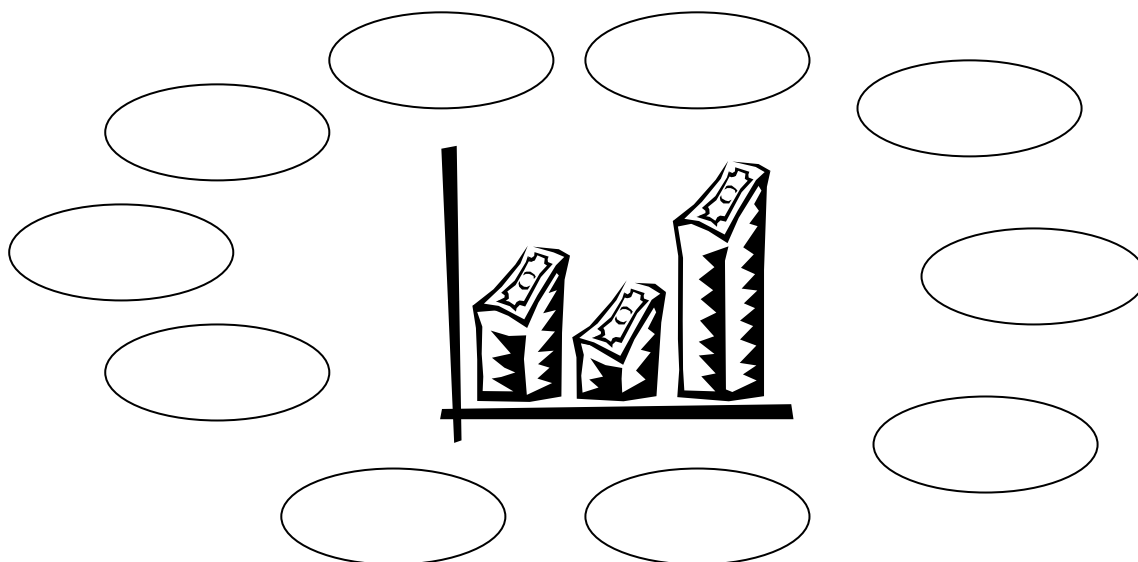

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Rozpočet je finanční plán na určité období. Rodinný rozpočet se týká finančního plánování rodiny zpravidla na jeden měsíc.

1. Napiš co vše je nutné pořídit a zaplatit z rodinných peněz?

2. Každý rozpočet se skládá ze dvou základních položek.

Víš kterých?

⇒ *Nápověda v tajence křížovky.*

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
		Í		Y	*		*	Ý	

1. Přítel člověka 2. Hlasitý křik 3. Honza 4. Sportovní potřeba 5. Spojka
6. Noční pták 7. Spodek nádoby 8. Souhlas 9. Hadí produkt 10. Emílie

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

3. Doplň věty.

Peníze, které získáme jsou _____ rodinného rozpočtu.

Peníze, které utratíme jsou _____ rodinného rozpočtu.

4. Rozliš jednotlivé položky rodinného rozpočtu.

Plat – výhra – nájem – zisk z podnikání – strava – kultura – peněžní dar – spoření – hygienické potřeby – podpora v nezaměstnanosti – oděvy - přídavky na děti – inkaso (platba za spotřebované energie) – kapesné – nákup dárku

Rodinný rozpočet

<i>Příjmy</i>	<i>Výdaje</i>

5. V čem se mohou výdaje jednotlivých rodin lišit?

6. V tabulce (úkol 4) červeně vybarvi nezbytné výdaje rodiny.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

7. *Napiš, jak lze ušetřit výdaje z rodinného rozpočtu.*

8. *Doplň správné znaménko do věty.*

$$< * > * =$$

Správně sestavený rodinný rozpočet by měl mít výdaje než příjmy.

9. *Máš představu o tom, co kolik stojí? Doplň částky.*

položka	částka v Kč
1kg chleba	
250 g másla	
krabička sýrů	
10 vajíčků	
1 kg brambor	
1 kg rýže	
nájem bytu 2+1	
1 kg pracího prášku	
100 l studené vody	
poplatek za TV	

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

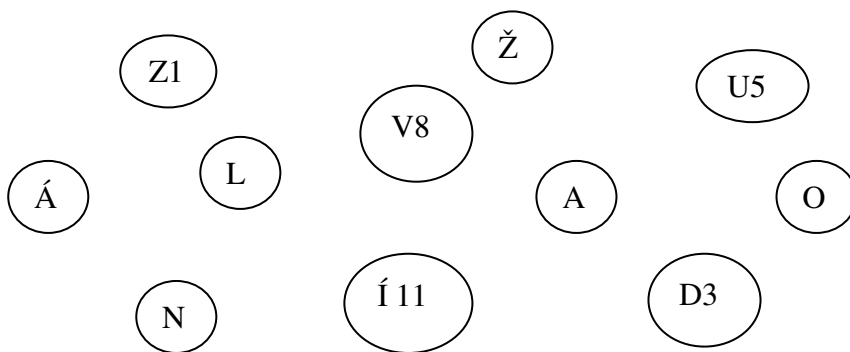
10. Dokážeš vysvětlit toto přísloví?

Dobrá hospodyňka pro pírkou i přes plot skočí.

11. Znáš i jiná přísloví týkající se majetku? Napiš.

12. K čemu mohou vést větší výdaje než příjmy?

⇒ Použij nápovědu z písmen.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Děti mají právo na volný čas.

Všeobecná deklarace práv dětí čl. 31

Důležitou součástí rodinného života je i denní rytmus a řád, který úzce souvisí s výchovou. Pravidelné střídání práce, učení, volného času a spánku vede děti ke správným návykům a zabezpečuje jejich zdravý vývoj.

1. Nejdříve se zamysli a pak odpověz na otázky.

Kdy jste celá rodina nejčastěji spolu?

Odhadni kolik času v týdnu trávíte všichni společně.

Trávíš více času s jedním z rodičů? S kterým a proč?

Jakým způsobem společný čas trávíte? Co děláte?

Co může denní rytmus rodiny ovlivňovat?

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

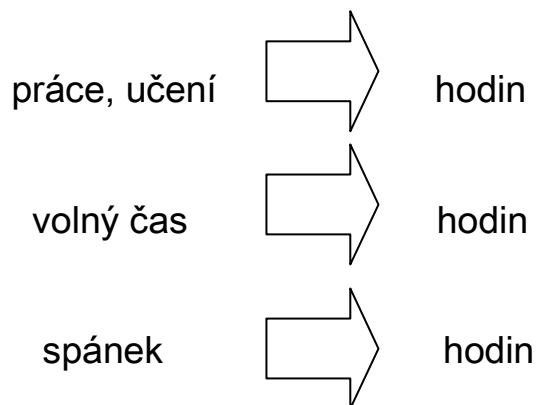

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

2. Co myslíš, jak by měl vypadat správně rozdělený denní rytmus (24 hodin)?

3. Vypracuj schéma vlastního denního režimu jednoho všedního dne.

⇒ Od probuzení do doby spánku.

3. Odpovídá tvé rozdělení správnému dennímu režimu?

ANO – NE

4. Chtěl by jsi na něm něco změnit? Napiš co.

5. Jaké negativní důsledky na dítě, může mít, nesprávné rozdělení denního rytmu?

málo spánku

-
-
-
-

mnoho učení

-
-
-
-

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pokud neplní rodina z různých důvodů svou funkci a rodiče se o děti nestarají, starat nemohou nebo rodina zanikla, přebírá péči o dítě stát.

1. Zamysli se a napiš, co by ti nejvíce chybělo/chybí v případě tvého umístění v náhradní výchovné péči.

2. Jaké formy náhradních výchovných zařízení znáš? Doplň.

⇒ Použij nápovědy.

K_____ ústav

D_____ domov

P_____ péče

A_____

3. Kdo nařizuje náhradní výchovu dítěte?

4. Jaké důvody mohou vést k umístění dítěte do náhradní péče?

?

?

?

?

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

5. Napiš rozdíly mezi formami náhradní výchovné péče.

dětský domov	pěstounská péče	adopce
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

6. Kterou z forem náhradní péče považuješ za nejvhodnější a proč?

Proč? _____

7. Zjisti ve slovníku, jaký je původní význam slova „adopce“.

8. Nacházejí se ve tvém okolí zařízení náhradní výchovné péče? Zjisti jaká a kde.

9. Zamysli se a napiš, jak můžeš konkrétně pomoci dětem v dětském domově?

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Správné odpovědi zakroužkuj.

1. Základní rodinu tvoří:
A/ otec, matka, děti
B/ manželé, teta
C/ otec, matka, dítě, babička
2. Biologická funkce rodiny znamená:
A/ poskytování lásky a bezpečí
B/ finanční zabezpečení
C/ plození potomků
3. Věda o rodech se nazývá:
A/ genealogie
B/ gerontologie
C/ grafologie
4. Přímoú linii tvého rodokmenu tvoří:
A/ všichni příbuzní
B/ všechny po sobě jdoucí generace příbuzných
C/ generace příbuzných, kdy jeden vychází z druhého
5. Tradice znamená:
A/ posouvání
B/ předávání
C/ přenášení
6. Monogamie je:
A/ společné soužití dvou osob
B/ soužití více než dvou osob
C/ osamělý život
7. Bisexualita je:
A/ sexuální orientace jedince na opačné pohlaví
B/ sexuální orientace jedince na stejné pohlaví
C/ sexuální orientace jedince na obě pohlaví

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

8. Občanský sňatek se uzavírá:
A/ před orgánem státu
B/ před orgánem státem registrované církve
C/ před kýmkoli
9. Církevní svatbu lze uzavřít:
A/ kdykoli
B/ kdykoli mimo adventního období
C/ mimo adventního a postního období
10. Při podání žádosti o občanský sňatek potřebujeme:
A/ rodné listy ženicha a nevěsty, OP, osvědčení o státním občanství
B/ rodný list ženicha a nevěsty, rodné listy svědků, OP
C/ rodné listy, křestní listy, OP
11. V ČR nemůže uzavřít sňatek:
A/ fyzicky nemocný člověk
B/ duševně nemocný člověk
C/ rozvedená osoba
12. Registrované partnerství uzavírají:
A/ lidé opačného pohlaví
B/ již ženatí muži
C/ homosexuálně orientovaní partneři
13. Předčasné uzavření sňatku povoluje soud od:
A/ 15 let
B/ 16 let
C/ 17 let
14. Zlatou svatbu slaví manželé po:
A/ 25 letech společného soužití
B/ 40 letech společného soužití
C/ 50 letech společného soužití
15. Antikoncepce jsou prostředky, které:
A/ vždy zabrání početí
B/ vždy ochrání před pohlavními chorobami
C/ zabraňují početí a některé chrání před pohlavními chorobami

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

16. Prenatální vývojové období je:
- A/ doba těsně po narození dítěte
 - B/ doba těsně před narozením dítěte
 - C/ doba od početí do porodu
17. Dítě začíná lézt po čtyřech v:
- A/ kojeneckém období
 - B/ adolescenci
 - C/ batolecím období
18. Děti v ČR nastupují do ZŠ v:
- A/ předškolním věku
 - B/ v 5 letech
 - C/ v 6 letech
19. Sociální změny v pubertě se týkají:
- A/ tělesných změn
 - B/ vztahů k ostatním lidem
 - C/ pohlavní dospělosti jedince
20. Základní potřeby člověka zajišťují:
- A/ jeho přežití
 - B/ lásku a pochopení druhých
 - C/ úspěch
21. Úroky z rodinných úspor jsou:
- A/ příjmem rodinného rozpočtu
 - B/ výdajem rodinného rozpočtu
 - C/ zbytným výdajem
22. Přebytkový rozpočet má:
- A/ vyrovnané příjmy a výdaje
 - B/ vyšší výdaje
 - C/ vyšší příjmy než výdaje
23. Pěstounská péče je:
- A/ trvalá, do konce života
 - B/ věkově neomezená péče
 - C/ dočasná

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Použitá literatura, zdroje:

JANOŠKOVÁ, D., ONDRÁČKOVÁ, M. *Občanská výchova 6: Příručka učitele pro základní školy a víceletá gymnázia*. 1. vyd. Plzeň: Fraus, 2004. ISBN 8072382578. s. 19, 20, 27, 28.

HOŘEJŠOVÁ, D. *Pracovní texty pro hodiny Občanské výchovy v šestém ročníku základních škol*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 1993. ISBN 8071680745. s.22, 23, 24.

RYSKA, R., HORSKÁ, V. *Občanská výchova pro 8. a 9. ročník základní školy: Člověk a rodinný život*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 1999. ISBN 8071686417. s. 67–72, 81-84.

Předpis č. 104/1991 Sb.: Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o sjednání Úmluvy o právech dítěte [online]. 1991 [cit. 2011-07-20]. Dostupný z WWW: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-104>

Všeobecná deklarace lidských práv [online]. [cit. 2011-07-20]. Dostupný z WWW: <http://www.lidskaprava.cz/uploads/03_dokumenty/04_uvod/00_VDLP_UDHR-.pdf>